

Culturele
ANBI

402de concert

Maandag 21 september 2020

17.00 & 20.00 uur

Busch Trio

Omri Epstein - piano
Mathieu van Bellen - viool
Ori Epstein - cello

Grote Zaal
Deventer
Schouwburg

Onze concerten worden mede mogelijk
gemaakt door een bijdrage van de
Gemeente Deventer in het kader
van een 'Kleintje Cultuur'

Programma

Joseph Haydn (1732-1809)

Pianotrio in es, Hob. XV:31

1. Andante cantabile
2. Allegro ('Jacob's Droom')

Franz Schubert (1797-1828)

Adagio voor pianotrio in Es, D897
Notturmo

Felix Mendelssohn (1810-1849)

Pianotrio no 1 in d, op. 49

1. Molto allegro agitato
2. Andante con molto tranquillo
3. Scherzo. Leggiero e vivace
4. Finale. Allegro assai appassionato

NB: Er is geen pauze

Busch Trio

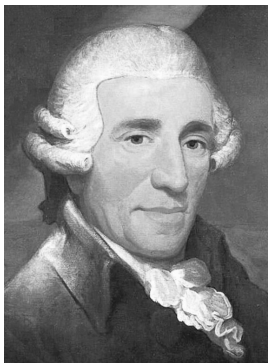
Dit piano trio -vernoemd naar de legendarische violist Adolf Busch- geniet de reputatie één van de beste pianotrio's van hun generatie te zijn. Als solisten wonnen Omri Epstein, Mathieu van Bellen en Ori Epstein ook verschillende wedstrijden. Samengebracht door een passie voor kamermuziek en geïnspireerd door Mathieu's viool, de "ex-Adolf Busch" G.B. Guadagnini (Turijn, 1783), zijn ze individueel bekend om wat ze bereikt hebben en voor hun ongelooflijke passie die zij als trio op het podium brengen. Sinds hun oprichting in Londen in 2012 speelt het trio in Europa's toonaangevende concertzalen en festivals.

Voorbij seizoenen omvatten een tournee in China, samenwerkingen met Michael Collins, Bruno Giuranna en recitals in de Londense Purcell Room, Wigmore Hall, King's Place, Bozar in Brussel, Phillips Collection in Washington DC en het Concertgebouw Amsterdam. Hun voorbij optreden in Beethoven's Triple Concerto, met het Warschau Symfonie Orkest en Karina Canellakis, werd live uitgezonden op de Belgische radio. Zij zijn daarnaast ook vaak te horen in het BBC Radio3 programma InTune, op Radio4 in Nederland en op Deutschlandfunk, NDR en WDR in Duitsland.

In 2016 verscheen hun eerste CD met trio's van Antonín Dvořák: Op. 65 en Op. 90 "Dumky". Hiervoor kregen zij 5 sterren van Diapason en lovend commentaar door Gramophone: "... het jonge Busch Trio bezit een van de meest opvallende kenmerken die zij delen met hun naamgenoot: een gezamenlijke beslissing om de muziek en alleen de muziek voorop te stellen." Deze CD maakt deel uit van een project waarbij het trio alle kamermuziekwerken van Dvořák voor piano en strijkers heeft opgenomen voor het label Alpha Classics.

Het trio won verschillende internationale prijzen, waaronder de Royal Overseas League Competition in 2012, de Salieri-Zinetti-wedstrijd en de Pinerolo-wedstrijd in Italië, evenals de International Schumann Chamber Music Award in Frankfurt. Het trio is gecoached door bekende artiesten als Eberhard Feltz en Andras Schiff, en wordt momenteel verder begeleid door leden van het Artemis Quartet in de Muziekkapel Koningin Elisabeth in Brussel, waar ze trio in residentie zijn.

Hoogtepunten van 2019 omvatten de release van hun vierde CD met Dvořák's vroege pianotrio's, een terugkeer naar het Concertgebouw Amsterdam en een tournee in de VS.

Haydn 1723-1809

Joseph Haydn kan beschouwd worden als de vader van onder andere het pianotrio. Hij heeft er in de periode tussen 1760 en 1797 wel 45 geschreven. Het pianotrio no. 31 in es kl. terts heeft enkele bijzonderheden. Het bestaat slechts uit twee delen, die in omgekeerde volgorde gecomponeerd zijn (1795 en 1794) maar de tweede bijzonderheid is toch ook wel de toonsoort es-klein, waarin het trio begint: een toonsoort die door zijn vele “mollen” ongebruikelijk, zo niet onspeelbaar was in de vroegere klavierstemmingen in de 18de eeuw. Haydn wisselt echter af met majeur en ook moduleert hij dikwijls naar hartelust, ook in dit trio. In het eerste deel komt na zo’n verrassende modulatie naar B als het ware een zeer Schubertiaanse melodie tevoorschijn in de viool, die af en toe “losbreekt” uit de pianopartij. In zijn latere pianotrio’s hebben de cello en viool immers meer eigen zeggenschap dan in zijn vroege trio’s, waar zij in hoofdzaak kleur geven aan de (zwakke) tonen van de oude fortepiano’s, ergo, de rechter- en de linkerhand versterken.

De titel ‘Jacob’s Droom’ van het tweede deel in Es gr. terts was aanvankelijk door Haydn zelf toegevoegd, maar is later weer net zo hard door hem doorgestrept. De titel verwijst naar het Boek Genesis, waar Jacob in een droom de engelen van God ziet opstijgen en neerdalen langs een lange ladder. Hij wilde blijkbaar geen religieuze betekenis geven aan een zo werelds werk. Voor de viool bouwde hij (voor toen) virtuoze snelle en hoge passages in, om een stuntelende amateur kwijt te raken, waar hij in Londen mee opgescheept werd. Het trio verscheen pas jaren later in druk (1803).

Franz Schubert componeerde zijn Adagio wellicht in de herfst van 1827, globaal een jaar voor zijn vroegtijdige dood, en dus ook in de herfst van zijn leven. Mogelijk is dit werk een verworpen langzaam deel uit zijn eerste pianotrio. Dat pianotrio kwam met het vervangende deel echter niets tekort. De Notturmo is postuum

Schubert 1797-1828

uitgegeven en heeft zijn bijnaam te danken aan de uitgever. Gelukkig heeft dit bewaard gebleven Adagio een zelfstandig eigen bestaan kunnen opbouwen, al is het minder bekend dan Schubert’s beide trio’s. De Notturmo heeft verwantschap met het langzame deel van het strijkkwintet, met zijn kenmerkende sublieme traagheid en pizzicati. Die laatste hebben een paradoxaal effect: ze maken de hoofdmelodie niet lichter, maar versterken deze eerder.

Het karakter van de hoofdmelodie van dit Adagio lijkt op dat van meer late werken: “deze lijkt nergens heen te gaan” maar is wat aan het draaien om een enkele noot (de terts). Doch met wat een grandioos effect! De tijd speelt geen rol meer. Evenmin als in het langzame deel van het strijkkwintet.

Vlak voor het eind worden we nog even harmonisch opgeschud uit de hypnose door een sterk crescendo, ook hier weer vergelijkbaar met het strijkkwintet.

Felix Mendelssohn was een wonderkind, daarover zal weinig misverstand bestaan. Al heel vroeg heeft hij de leerperiode met zijn eigen huisorkest achter zich gelaten en de muzikale rijpheid van een eigen stijl bereikt. Die daarna ook overigens niet meer zou veranderen. Of misschien is hij daar simpelweg te vroeg voor gestorven.

Een kenmerk bij die stijl is daarbij zeker de enorme hoeveelheid noten die hij gebruikt vergeleken met zijn collega-componisten. Unieke lichtvoetige scherzo’s zijn z’n handelsmerk. We komen die tegen in vrijwel alle instrumentale genres, zodat uitvoerende musici over een gezonde dosis virtuositeit dienen te beschikken.

Dat geldt ook voor dit bekende eerste pianotrio, dat samen met het oktet gerekend wordt tot zijn beste kamermuziek. Het pianotrio dateert uit 1839. Een collega-componist, van wie we nooit meer zouden

Mendelssohn
1810-1847

horen, adviseerde Mendelssohn om de pianopartij te herzien. De piano kreeg inderdaad een romantischer karakter, terwijl ook de rol van de piano pregnanter werd. De finale onderging de grootste revisie.

Schumann kreeg het werk na revisie te zien en bestempelde Mendelssohn naar aanleiding daarvan tot de Mozart van de 19de eeuw: ‘Hij begrijpt duidelijk de tegenstellingen van deze tijd en weet ze te verenigen.’

Joep Walter

403de Concert

Stichting Kamermuziek Deventer (1954-2020)
Woensdag 7 oktober 2020, 17.00 en 20.00 uur

**Sarah Kapustin, Roeland Jagers,
Shuann Chai (Rubens Consort)**

viool - altviool - piano

Mozart, Martinu, Poulenc, Debussy, Vieuxtemps

programmatoelichtingen en recensies:
www.kamermuziek-deventer.nl